

Eesti Kohtunike Ühingu ettepanekud erakondadele kohtusüsteemi jätkusuutlikkuse tagamiseks

A. Taasluua kohtunike sotsiaalsed tagatised, mis motiveeriksid kohtunike pikaajalist töötamist ja oleksid võrdväärsed Euroopa Liidu liikmesriikides kohtunikele tagatud sotsiaalsete garantiidega.

EKoÜ peab tagatiste osas olulisteks järgmisi:

1) taasluua kohtunike pensionid viisil, kus need võimaldaksid veeta vanaduspõlve väärilt. Alternatiivselt tuleks luua mehhanism selleks, et riik teeks kohtunike eest makseid kolmandasse pensionisambasse;

2) viia sisse kohtunike pikaajalist töötamist toetav lisatasu viisil, kus pikaajaliselt töötanud kohtunike töötasu suureneks vähemalt 5% võrra alates 11. tööl olnud aastast iga viie aasta järel;

3) taastada kohtunike töövõimetuspension viisil, kus kohtunikele oleks igal juhul tagatud väärikas elatustase ka olukorras, kus tervise tõttu tuleb osaliselt või täielikult töötamisest loobuda.

B. Vähendada oluliselt seadusandlike meetmetega kohtute töökoormust, vabastades kohtunikud õigusemõistmisega mitteseotud ülesannete täitmisest ja viia kohtusüsteemist välja nende ülesannete täitmine, mis oma olemuselt kujutavad sotsiaalteenuseid ja mitte õigusemõistmist. Vähendada vähemkeerukates vaidlustes edasikaebamise võimalusi ja lihtsustada menetlusnorme.

C. Eraldada kohtute juhtimine Justiitsministeeriumi alt ning luua eraldiseisev sõltumatu ja kohtunike kontrolli all olev kohtute haldusorgan, tingimusel, et kohtutele on tagatud vajalikud eelarvelised vahendid. Tagada kohtutele koos teiste põhiseaduslike institutsioonidega õigus osaleda eelarvelistes läbirääkimistes parlamendi tasandil. Euroopa Kohtunike Konsultatiivnõukogu arvamuse nr 2¹ kohaselt peab kohtute eelarve vastuvõtmisel parlamendis olema olema kohtunike arvamust arvestav sobiv protseduur.

¹ <https://www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/dokumendid/ccje2001op2.pdf>